

00 . Borș | Comuna: Borș | Județ: Bihor | Punct: Situl 1–16 | Anul: 2022**Anul:** 2022**Perioade:** Preistorie, Protoistorie, Antichitate, Evul Mediu, Perioada modernă**Epoci:** Eneolitic, Eneolitic timpuriu, Eneolitic târziu, Epoca bronzului, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului mijlociu, Epoca bronzului târziu, Hallstatt timpuriu, La Tène, La Tène târziu, Epoca romană târzie, Epoca medievală mijlocie, Epoca medievală timpurie, Epoca medievală târzie, Perioada modernă**Tipuri sit:** descoperire funerară, descoperire izolată, fără vestigii arheologice**Autori:** Zoltán Katócz, Kitti Fechete-Porsztner**Instituții:** Muzeul Țării Crișurilor, Oradea, Muzeul Țării Crișurilor, Oradea**Nr. autorizație:** 728**Data autorizației:** 2022-11-14**Raport de cercetare arheologică de la Borș, jud. Bihor, Situl 1–16****Raport**

Pe teritoriul comunei Borș au fost efectuate în mai multe rânduri cercetări arheologice începând cu anii șaizeci-șaptezeci ai secolului trecut. Din acest motiv în literatura de specialitate sunt amintite mai multe situri arheologice, cum ar fi cele de la Sântion – Dealul Mănăstirii, Sântion – teren al lui Lukács Antal, Sântion – Cănepiște, Santăul Mare – Nagy Zomlin și mai multe puncte neprecizate pe raza satelor Santăul Mic și Borș.[1] În vederea actualizării Planului Urbanistic General (PUG) al comunei Borș, județul Bihor au fost efectuate cercetări de teren non-invasive în perimetrul unității administrative respective. Scopul cercetărilor noastre era de a delimita noi situri arheologice și de a identifica pe teren siturile deja cunoscute în literatura de specialitate. Prin urmare au fost identificate în total 16 situri arheologice dintre care trei au fost deja menționate în literatura de specialitate: (Sit.1.): Santăul Mare – Lacul Curtuius [Nagyszántó – Körtélytő] au fost colectate fragmente ceramice aparținând eneoliticul târziu, epoca bronzului (atipic), ceramică gri specifică sarmaților; (Sit.2.): Santăul Mare – Dealul Cireșii [Nagyszántó – Cseresznye-domb], au fost descoperite cioburi de epoca bronzului timpuriu, daci clasici și epoca medievală târzie, din secolele XVI–XVIII; (Sit.3.): Santăul Mare – Sighetu Mare /Râtul Zomlinul mare [Nagyszántó – Nagysziget / Nagy Zomli-pusztá], au fost descoperite câteva cioburi neolitice atipice; (Sit.4.): Santăul Mic – Dealul Manej [Nagyszántó – Lovarda-domb], pe o ridicătură mai înaltă am cules fragmente ceramice Tiszapolgár, Gava și sarmatice; (Sit.5.): Santăul Mic – Câmpul Cimitirului [Nagyszántó – Temető-rét], terenul este amplasat lângă o fostă zonă mlăștinoasă, de unde provin fragmente ceramice sarmatice și de epoca medievală târzie din secolele XVII–XVIII; (Sit.6.): Santăul Mic – Mova lui Pal [Nagyszántó – Pál-halom], se află în imediată apropiere a unei balastiere, de unde au fost colectate fragmente ceramice de pe suprafața solului din epoca bronzului mijlociu și târziu și câteva oase umane, alături de ceramică de epocă modernă; (Sit.7.): Santăul Mic – Câmpul Vioarei [Nagyszántó – Ibolyás rét], în apropiere a unui pârau mic, de unde provin câteva fragmente ceramice Coțofeni; (Sit.8): Borș – Dealul Viilor [Bors – Szőlő-hegy], se află în vecinătatea unei albie vechi a Crișului Repede, unde au fost identificate fragmente ceramice de epoca bronzului târziu și epoca modernă; (Sit.9.): Sântion – Dealul Mănăstirii [Szentjános – Kolostor-domb], se află pe malul drept al Crișului Repede. Aici se află o așezare multi-stratigrafică de epoca bronzului mijlociu și ruinele unei mănăstiri medievale; (Sit.10.): Sântion – Cănepiște [Szentjános – Kenderföld], în urma cercetărilor arheologice preventive din toamna anului 2007, a fost descoperit un mormânt scitic, datat în mijlocul epocii Hallstatt-ului, sec.VIII. î.Hr; (Sit.11.): Borș – Logitrax [Bors – Logitrax], au fost descoperite cioburi care pot fi încadrate în epoca bronzului; (Sit.12.): Borș – Lacul de pescuit Borș 1. [Bors – Borsi horgásztó 1.], au fost colectate fragmente ceramice din epoca modernă; (Sit.13.): Borș – Lacul de pescuit Borș 2. [Bors – Borsi horgásztó 2.], cunoaștem fragmente ceramice aparținând secolelor XVII–XVIII; (Sit.14.): Borș – Lacul de pescuit Borș 3. [Bors – Borsi horgásztó 3.], se cunoaște un sit arheologic cu materiale ceramice de epoca bronzului și epoca modernă; (Sit.15.): Borș – Geobara. [Bors – Geobara.], au fost colectate fragmente ceramice ale culturii Gava din epoca bronzului târziu, alături de alte fragmente ceramice din perioada La

Tène Dacic; (Sit.16.): Sântion – Pădurița [Szentjános – Erdő.], de la acest punct provin câteva fragmente ceramice medievale. Reperarea acestor situri atestă faptul că spațiul respectiv a fost preferat pentru locuire începând încă din epoca neolitică și până în prezent, ceea ce oferă noi contribuții arheologice importante pentru cunoașterea habitatul comunităților preistorice și istorice locale. În vederea continuării cercetărilor viitoare am realizat o hartă marcând zonele care nu ne-au fost accesibile cu această ocazie din diferite motive (pășune, culturi agricole cu vegetație crescută, construcții, terenuri abandonate-pârloagă, etc.) cu speranța că în viitor vom avea posibilitatea de a verifica și aceste zone.

Note

- Sever Dumitrașcu (coord.): Repertoriul Monumentelor naturii, arheologice, istorice, etnografice, de arhitectură și artă din județul Bihor. Directorul Muzeului Țării Crișului. Oradea, 1974. p.18, 61, 69–70.

Informații suplimentare online

[Raportul 6862 din cronica.cimec.ro](#)
